

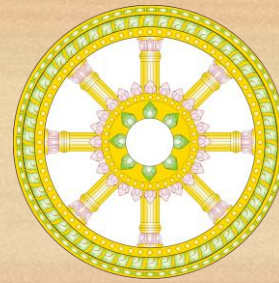

ວິຊາ: ປາລີໄວຍາກອນ

ສອນໂດຍ: ພຣະອາຈານ ທອງລອນ ສຸວັນນະສານ

ເບີໂທລະສັບ: 020 96859665

ຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນ-ການສອນ

ເພື່ອຢາກໃຫ້ນັກຮຽນເຂົ້າໃຈ ແລະ ສາມາດອະທິບາຍເຖິງ:

- ຄວາມໝາຍຂອງລິງຄ໌ໃນພາສາປາລີ
- ຊະນິດຂອງລິງຄ໌
- ປະເພດຂອງລິງຄ໌
- ຄວາມໝາຍຂອງວຈນະ
- ປະເພດຂອງວຈນະ
- ຄວາມໝາຍຂອງວິພັຕຕິ
- ໂຄງສ້າງການແຈກວິພັຕຕິ

ບົດທີ 3 ລິງຄ໌ ແລະ ວຈນະ

1. ຄວາມໝາຍຂອງລິງຄ໌ໃນພາສາປາລີ

ລິງຄ໌ ໝາຍເຖິງ ເພດທີ່ຢູ່ໃນຄຳສັບທີ່ປະກອບສ່ວນ
ເຂົ້າໃນການແຈກວິພັດ, ທາຕຸ, ປັຈຈັຍທີ່ປະກອບເຂົ້າກັນ
ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເປັນປະໂຫຍກທີ່ມີຄວາມໝາຍຢ່າງຈະແຈ້ງ
ແລະ ສົມບູນແບບ.

2. ຊະນິດຂອງລິງຄ໌

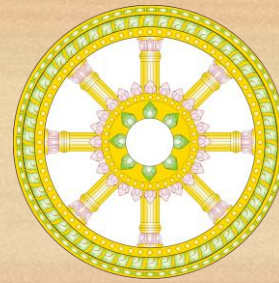
ລິງຄ໌ ແບ່ງອອກເປັນ 3 ເພດ ຫຼື ລິງຄ໌ຄື: ປຸງລິງຄ໌, ອິຕຖິລິງຄ໌ ແລະ ນປຸງສກລິງຄ໌.

2.1 ປຸງລິງຄ໌ ໝາຍເຖິງເພດຊາຍທີ່ຢູ່ໃນຮາກສັພທີ່ເປັນເພດຊາຍທັງໝົດ.

2.2. ອິຕຖິລິງຄ໌ ໝາຍເຖິງຮາກສັພ ຫຼື ຄຳສັພທີ່ເປັນເພດຍິງທັງໝົດ

2.3. ນະປຸງສກລິງຄ໌ ໝາຍເຖິງຮາກສັພທີ່ບໍ່ແມ່ນເພດຍິງ ແລະ ຊາຍ.

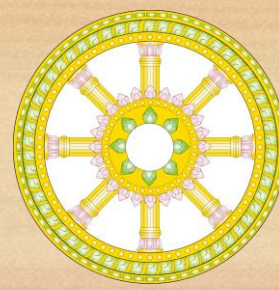
3. ປະເພດຂອງລິງຄ໌

ການຈັດປະເພດຂອງລິງຄ໌ແບ່ງອອກເປັນ 2 ປະເພດຄື: ຈັດຕາມສົມມຸດ ແລະ ຈັດຕາມການກຳນົດ

3.1. ຈັດຕາມສົມມຸດ

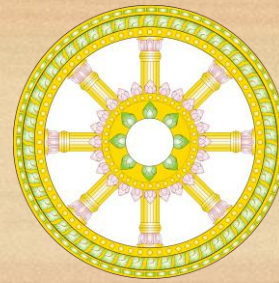
ການຈັດລິງຄ໌ຕາມສົມມຸດ ໝາຍເຖິງການຈັດຕາມຄວາມນິຍົມຂອງພາສາທີ່ບໍ່ຄຳນຶງວ່າເພດທີ່ເປັນຈິງຂອງຄຳນັ້ນໆເຊັ່ນ: ອິດຖິລິງຄ໌ (ເພດຍິງ) ແຕ່ສົມມຸດໃຫ້ເປັນ ປຸງລິງຄ໌ (ເພດຊາຍ) ແລະ ປຸງລິງຄ໌ (ເພດຊາຍ) ສົມມຸດໃຫ້ເປັນ ນະປຸງສະກະລິງຄ໌ (ບໍ່ແມ່ນເພດຍິງ ແລະ ບໍ່ແມ່ນເພດຊາຍ).

3.2 ຈັດຕາມການກຳນົດ

ການຈັດລົງຄຳຕາມການກຳນົດ ໝາຍເຖິງການກຳນົດເພດ
ໃດກໍ່ໃຫ້ເປັນເພດນັ້ນ ເຊັ່ນ: ປຸຣິໂສ (ເພດຊາຍ) ຈັດເປັນ ປຸງລົງຄຳ
(ເພດຊາຍ) ແລະ ມາຕຸຄາໂມ (ຜູ້ຍິງ) ຈັດເປັນອິຕຖິລົງຄຳ (ເພດຍິງ).

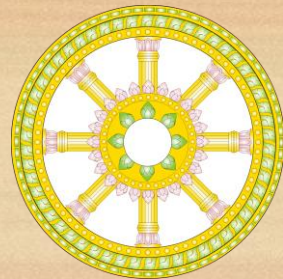

- ຄໍາສັບທີ່ເປັນປຸງລິງຄ໌

ຄໍາສັບທີ່ເປັນລິງຄ໌ດຽວໃນປຸງລິງຄ໌

ອຄຄີ	ໂຟ	ທຕຸໂຕ	ແຂ້ວ
ອາທິຈຸໄຈ	ພະອາທິຕຍ໌	ປຕຸໂຕ	ບາຕ
ກຕຸໂຖ	ຄໍ	ປາໄທ	ຕີນ
ກາໄຍ	<u>ກາຍ</u>	ນຈຸຈຸ	ຄວາມ <u>ຕາຍ</u>
ເກໄສ	<u>ຜົນ</u>	ນຸນີ	ນຸນີ
ຄຣຸ	ຄູ	ໂລໂກ	<u>ໂລກ</u>
ຄາໄມ	<u>ບ້ານ</u>	<u>ວິໄນຍູ</u>	ຜູ້ຮູ້
ຈຕຸໄທ	ພະຈັນທ໌	ສັຕໂຕ	ສັຕ
ຊຸງໄພ	ແຂ່ງ	<u>ສນາລິ</u>	ສນາລິ(ຄວາມຕັ້ງໃຈ)
ຕໄຈ	ຫັງ	ຫຕຸໂຖ	<u>ມື</u>

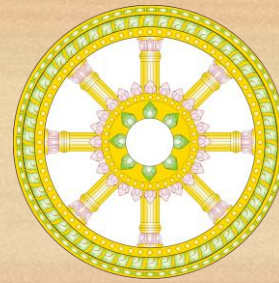

- ຄໍາສັບທີ່ເປັນອິຕຖິລິງຄ໌

ອິຕຖິລິງຄ໌			
ອັງຄະລິ	ນິວລີ	ປລູລາ	ປັລລາ
ອັຕຖິ	ຜູ້ຍິງ	ພາຫາ	ແຂນ
ກຍິ	ແອວ	ນາລາ	ຣະບຽບ, ພວງດອກໄມ້
ກຸຍິ	ກຸຕິ	ວຣູ	ຍິງສາວ
ຈວິ	ຜົວ	ວາຈາ	ຄໍາເວົ້າ
ຈາຍາ	ເງົາ	ເວລາ	ເວລາ
ຊິວຫາ	ລິ້ນ	ສາລາ	ສາລາ (ໂຮງລ້ຽມ)
ຣາຕຸ	ຣາຕ	ສິກຂາ	ສິກຂາ
ນາວາ	ເຮືອ	ສິນາ	ສິນ
ນາສາ	ດັງ	ສຸຣາ	ເຫຼົ້າ (ນໍ້າເມົາ)

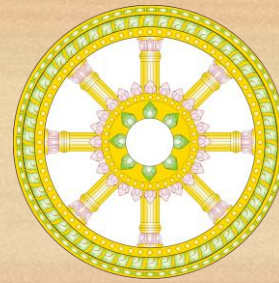

- ຄໍາສັບທີ່ເປັນນປຸງສກລິງຄ໌

ນປຸງສກລິງຄ໌			
ອຍຸຖິ	ກະດູກ	<u>ຣນ໌</u>	ຊັພທ໌
ອຸທກ໌	ນ້ຳ	<u>ນາລາຍ໌</u>	ຫ້າຜາກ
ກຍຸຖ໌	ໄໝ້	<u>ປຕຸທ໌</u>	ໃບໄໝ້, ຫັງສີ
ກນຸນ໌	ກັນນ໌(ກາຣງານ)	<u>ປທຸນ໌</u>	ດອກປົວ
ຈກຸກ໌	ຈັກຣ໌, ລັ	<u>ຜລ໌</u>	ໜາກໄໝ້
ຈກຸຊຸ	ຕາ	<u>ນຣຸ</u>	ນ້ຳເຜີ້ງ
ຈນຸນ໌	ຫັງ	<u>ກາຊນ໌</u>	(ພາເຂົ້າ)

4.ວະຈະນະ (ຈຳນວນ) ໃນພາສາປາລີ

ວະຈະນະ ໝາຍເຖິງຈຳນວນຂອງຄຳຕ່າງໆໃນພາສາປາລີເຊິ່ງ
ວະຈະນະຈະແບ່ງອອກເປັນ 2 ຢ່າງຄື: ເອກະວະຈະນະ (ຈຳນວນ
ໜ້ອຍ) ແລະ ພາຫຸວະຈະນະ (ຈຳນວນຫຼາຍ).

5. ວິພັດ (ການແຈກ) ໃນພາສາປາລີ

ວິພັດ ໝາຍເຖິງການນຳເອົາຄຳສັບຕ່າງໆໃນກາຣັນຕ໌ (ຄຳສັບທີ່ລົງທ້າຍດ້ວຍສະຣະ) ມາແຈກທີ່ມີຮູບຮ່າງຕ່າງໆເພື່ອກຳນົດຄວາມໝາຍໃຫ້ເຊື່ອມຕໍ່ກັນກັບຄຳອື່ນໃນປະໂຫຍກທີ່ຈະໃຫ້ປະໂຫຍກໃດໜຶ່ງມີຄວາມໝາຍຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ສົມບູນ. ເຊິ່ງວິພັດຈະແບ່ງອອກເປັນ 5 ໝວດປະກອບມີ 14 ຄຳ ແຍກອອກເປັນ 2 ວະຈະນະ (ເອກະວະຈະນະ ແລະ ພາຫຸວະຈະນະ).

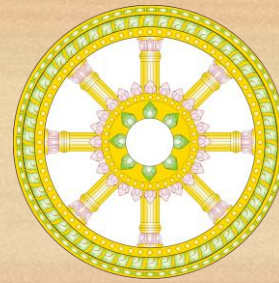

6. ໂຄງສ້າງການແຈກວິພັດຕິ

ການແຈກວິພັດ ໝາຍເຖິງການນຳເອົາຄຳສັບຕ່າງໆໃນກາຣັມຕ໌ (ຄຳສັບທີ່ລົງທ້າຍດ້ວຍສະຣະ) ມາແຈກໃຫ້ເປັນຄຳສັບທີ່ສົມບູນເພື່ອຈະນຳເອົາຄຳສັບດັ່ງກ່າວໄປປະກອບເປັນຕົວກັມໃນປະໂຫຍກ.

ວິກັຕຕິ	ເອກວຈນ	ພຫຸວຈນ
ປຖນາ	ສິ	ໂຍ
ທຸຕິຍາ	ອໍ	ໂຍ
ຕຕິຍາ	ນາ	ຫິ
ຈຕຸຕຸຖິ	ສ	ນໍ
ປຊຈມິ	ສຸນາ	ຫິ
ຈຊຸຖິ	ສ	ນໍ
ສຕຸຕມິ	ສມິ	ສ,
ອາລປນ	ສິ	ໂຍ

7. ການແປຄຳສັບໃນໂຄງສ້າງການແຈກວິພັດຕິ

ນາມສັບ ເມື່ອແຈກວິພັດແລ້ວກໍມີຄວາມໝາຍຕໍ່ເນື່ອງກັນກັບຄຳສັບອື່ນໄດ້. ເຊິ່ງເອີ້ນວ່າ ອາຍາຕະ (ນິບາດ) ກົງກັບບຸບພະບົດໃນພາສາລາວກໍຄື ອາຍະຕະນິ (ບາດ) ມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ວິກັຕຕິ	ເອກວຈນ	ພຫຸວຈນ
ປະຖະມາ ທຸຕິຍາ ຕະຕິຍາ ຈັຕຕຸຕຖີ ປັນຈະມີ ສັຕຖີ ສັຕຕະມີ ອາລະປານະ	ອັນວ່າ (ອັກສອນຫຍໍ້ວ່າ ອ.) ເຊິ່ງ, ສູ່, ຍັງ, ສ້ຽງ, ສິ້ນ, ກັບ, ນຳ ດ້ວຍ, ໂດຍ, ອັນ, ຕາມ, ເພາະ, ມີ ແກ່, ເພື່ອ, ຕໍ່, ສຳຫຼັບ, ແດ່ ແດ່, ຈາກ, ກວ່າ, ເຫດ ແຫ່ງ, ຂອງ, ເມື່ອ ໃນ, ໃກ້, ທີ່, ເທິງ, ຄັນເມື່ອ, ແຄມ, ແປະ ຂ້າແດ່, ແນະ, ດຸລາ	ທັງຫຼາຍ (ອັກສອນຫຍໍ້ວ່າ ທ.)

ຄໍາຖາມຄົ້ນຄວ້າ

1. ຈົ່ງໃຫ້ຄວາມໝາຍຂອງລິງຄ໌? ແລະ ລິງຄ໌ແບ່ງອອກເປັນຈັກເພດ? ຄືເພດໃດແດ່?
2. ການຈັດປະເພດຂອງລິງຄ໌ແບ່ງອອກເປັນຈັກປະເພດ? ຄືປະເພດໃດແດ່?
3. ຈົ່ງໃຫ້ຄວາມໝາຍຂອງຄຳວ່າ ວະຈະນະ ແລະ ວິພັດຕ່າງກັນຄືແນວໃດ?
4. ວິພັດແບ່ງອອກເປັນຈັກໝວດ? ຄືໝວດໃດແດ່? ແຕ່ລະໝວດປະກອບມີຈັກຄຳ? ຄືຄຳໃດແດ່? ແລະ ມີຈັກວະຈະນະ? ຄືວະຈະນະໃດແດ່?

ຈົບບົດທີ 3 ລິງຄ໌, ວຈນະ ແລະ ວິພັຕຕິ
